

NAŠ GLAS

hp DROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

»Naš glas« izdaja delovna organizacija HP Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Majda VLAČIČ. Odgovorna in glavna urednica Albina SKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1983, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXV.

PORTOROŽ, AVGUST 1983

ŠTEVILKA 3

Predstavitev DO MPI „Kras“ Sežana

Iz sedanjega TOZD »ŽIVILA«, ki je v sestavi HP DROGA, se izloči mesnica v Luciji (Poslovalnica št. 22) in preide v novo organizirani TOZD MPI »Kras« Sežana.

Nekaj o sestavi in poslovanju delovne organizacije, ki se je konec 6. meseca reorganizirala v TOZD, smo izvedeli od tov. ZAJCA, zaposlenega v tej delovni organizaciji, za področje plana in analize.

DO MPI »Kras« Sežana je bila ustanovljena 27. 12. 1977 z združitvijo delovne organizacije KRAS — proizvodnja, trgovina in storitve Sežana z delom delovne organizacije AGRARIA Koper. DO MPI »Kras« sestavljata TOZD »Proizvodnja in predelava mesa« in TOZD »Mesnice« ter DSSS.

Delovna organizacija, katere dejavnost je klanje živine, predelava mesa v suhomesnate izdelke ter konzerviranje mesa, pokriva z oskrbo svežega mesa celo

obalno-kraško regijo, z izdelki pa širše območje. Manjše količine izdelkov, t. j. kraškega pršuta, tudi izvažajo, in sicer v Nemčijo, kjer imajo stalne pogodbe, občasno pa tudi na Švedsko in v Luxemburg.

TOZD »Proizvodnja in predelava mesa« sestavljajo tri delovne enote: DE Klavnica Sečovelje, DE Pršutarna Šepulje, DE Skladišče svežega mesa Sežana.

TOZD »Mesnice« je sestavljena iz dveh delovnih enot. Prva DE vključuje mesnice na območju občine SEŽANA, druga vključuje mesnice na območju KOPRA, IZOLE in PIRANA.

V letu 1982 so v sečoveljski klavnici zaklali 6559 kom. živine ali po teži 1474 t. Od tega je bilo preko 60 % storitvenega klanja ali natančneje 4031 kom. — 946 t. Celoten količinski plan je bil tako presežen za 7 %, storitveno klanje pa za 15 %. V klavnici koljejo le govejo živino.

Vzdrževanje klavnice mora biti tekoče, saj je treba registracijo obrata vsako leto obnoviti.

Sečoveljska klavnica je ena od štirih obratov, ki imajo izvozno dovoljenje za države EGS.

Pršutarna v Šepuljah ima proizvodnjo izrazito sezonskega značaja. Obdobje od oktobra do marca meseca je predvsem čas sprejema surovine. V preteklem obdobju vhoda surovine je bilo sprejetih cca 80.000 kom. pršutov ali surovine za pršut. Ta pršut mora skozi vse faze sušenja tako, da zori več kot 12 mesecev.

V Pršutarni bodo sčasoma prešli na kontinuirano proizvodnjo, in sicer s prevzemom italijanske tehnologije proizvodnje parmske-

ga pršuta, kateri ni občutljiv na klimatske razmere.

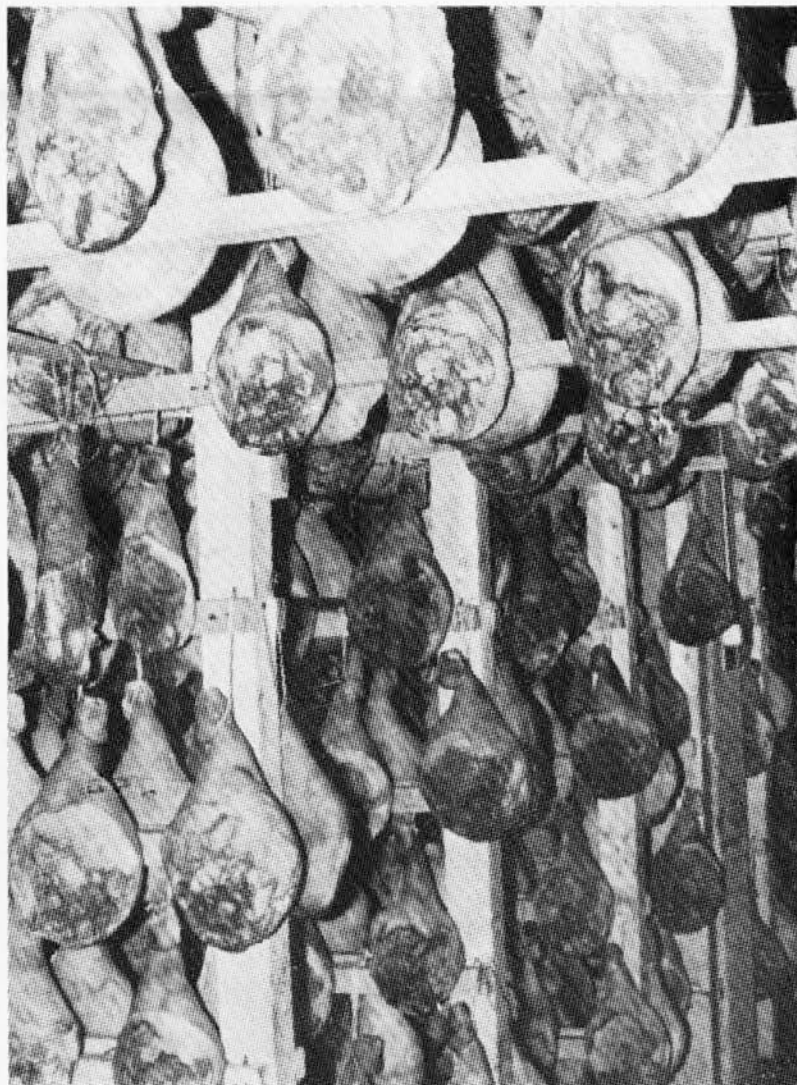
V sestavi TOZD »Proizvodnja in predelava mesa« je tudi DE Skladišče svežega mesa v Sežani, ki opravlja predvsem usluge za TOZD »Mesnice«. Mesnice prejemajo sveže meso tudi neposredno iz klavnice.

TOZD »Mesnice« vključuje 31 mesnic, in sicer v sežanski občini 14, v koprski 7, izolski 3, piranski 7. V njih je bilo v letu 1982 prodano 2010 ton vsega mesa ali po posameznih vrstah: 1050 t junečjega mesa, 765 t govejega, 77 t telečjega, 304 t prašičjega, 331 t perutnine, 135 t drobovine, 26 t mesnih izdelkov

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pršutarna v Šepuljah

Skrbna odbira stegen svinj plemenitih belih mesnatih pasem, izvirna kraška tehnologija, zorenje v suhi vetrovni kraški klimi, oblikujejo prijeten, značilen vonj in okus, ki kraški pršut uvrščata v vrhunske delikatesne izdelke. Povprečna teža dozorelega proizvoda je 6 kg.

Predstavitev DO MPI „Kras“ Sežana

(Nadaljevanje s 1. str.)

ter 20—22 t ostalih izdelkov, ki se prodajajo v mesnicah. To so predvsem mlečni izdelki: sir, maslo idr.

MPI »Kras« dobavlja živino na obalno-kraškem območju, t. j. cca 2500 kom. vseh kategorij domače živine, ki je namenjena domači prodaji, ostalo pa dobavlja iz drugih republik. Iz drugih republik dobavlja tudi surovino za pršute, toda ne v celoti. Delno jo dobavlja iz Radgone, kjer je MPI »Kras« eden od sovlagateljev (6 st. milijard) v prašičjo farmo. Ravno tako so sovlagatelji v farmo v Brčkem.

V DO MPI »Kras« Sežana je zaposlenih 163 delavcev (DSSS 17, TOZD »Proizvodnja in predelava mesa« 82, TOZD »Mesnice« 64). Zaradi težkih pogojev dela in dokaj nizkih osebnih dohodkov, je največja fluktuacija delavcev v klavnici. Naj navedemo podatek: povprečni čisti OD na delavca v TOZD je 13.977 din in je še vedno nad povprečjem panoge. Od 101 delovnih organizacij v Jugoslaviji, je MPI »Kras« Sežana po produktivnosti na 3. mestu, po stopnji akumulativnosti na 57., po čistem dohodu na delavca pa na 11. mestu.

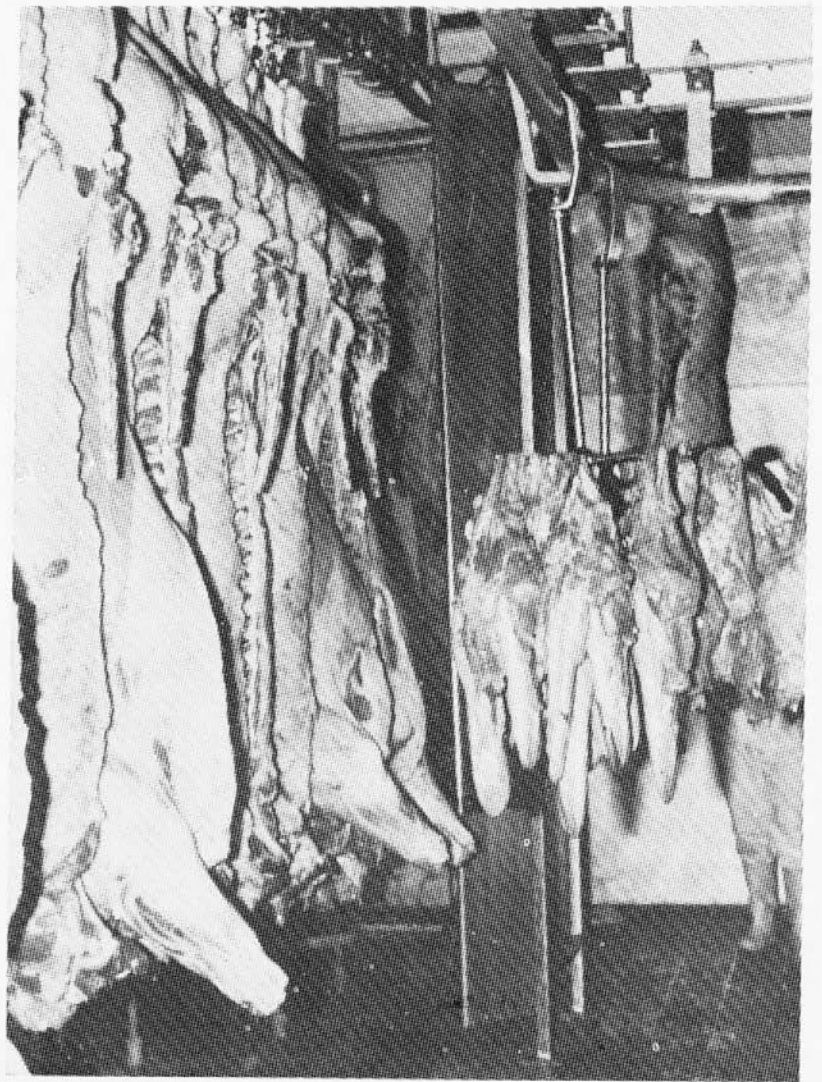
Zanimiv je podatek, da je v dveh TOZD izredno malo režijskih delavcev, in sicer v TOZD »Proizvodnja in predelava mesa« dva, v TOZD »Mesnice« eden. Režijska dela TOZD opravljajo delavci DSSS, zato je obremenjenost le-teh velika.

Z referendumom 23. 12. 1982 so delavci zgoraj omenjenih TOZD sprejeli SaS o združitvi TOZD in TOK v novo DO »DROGA-AGRARIA« PORTOROŽ. S tem SaS so se delavci odločili, da se DO »Kras« reorganizira tako, da se oba tozda združita in organizirata nov TOZD z imenom MPI »Kras« Sežana.

Referendum, na katerem so delavci sprejemali (in sprejeli) SaS o združevanju dela delavcev v TOZD MPI »Kras« in nov statut tozda je bil 28. 6. 1983. Za konstituiranje novega tozda je potrebno izvoliti nove samoupravne organe tozda (DS in S. D. K.) ter na prvi seji novo izvoljenega DS imenovati v. d. direktorja TOZD.

Kakor z delavci DO AGRARIE, katerih DO smo predstavili že v prejšnjem glasilu, se bomo v bodoče često srečevali tudi z delavci MPI »Kras« Sežana. Novosti bo odslej veliko.

M. V.

V klavnici koljejo le govejo živino

Klanje živine

ROTACIJSKA MIZA

Predstavljamo vam inovacijo Ivana SINOŽIČA, strojnega ključavnicarja, predelavca na tekočem vzdrževanju v TOZD »DELAMARIS«, ki je bila pred nedavnim potrjena na DS TOZD. Inovacija je tehnična izboljšava — ROTACIJSKA MIZA.

Pred izdelavo rotacijske mize je pri prehodu 125 g-ske doze z vlagalne mize na zapiralni stroj SOME 444 delavka ročno spreminjala smer dozi. Sedaj to opravlja rotacijska miza.

Inovacija se nanaša na izboljšanje obstoječega tehnološkega postopka, zmanjšanje porabe časa na enoto proizvoda in povečanje varnosti pri delu.

Inovacija je bila izdelana izven rednega delovnega časa, z orodjem in materialom TOZD, in sicer v delavnicah TOZD »DELAMARIS« in v delavnicah drugih TOZD HP »DROGA«.

Rotacijska miza

Rezultati polletnega poslovanja

Polletna bilanca poslovanja ne izkazuje bistveno boljših rezultatov kot so bili v prvem trimesečju letošnjega leta. Zbirni prikaz ugotavljanja prihodka, dohodka in čistega dohodka v HP »DROGA« Portorož v obdobju JANUAR—JUNI 1983 ter zbirni prikaz delitve čistega dohodka prikazuje naslednje (glej tabelo I. in II.):

Na ravni DO HP »DROGA« je bila fizična proizvodnja dosežena 39 % od letno planiranih količin. Izpod lanskoletne v istem obdobju je bila v TOZD ZAČIMBA 80,5 %, DELAMARIS 81 %, ARGO 83 %, v ostalih TOZD pa so tudi presegli 100 %. Količina proizvodov pa je povečana za 4 %. Povprečno število zaposle-

nih je izpod lanskoletnega za 0,7 % (izračunano na osnovi obračunanih ur).

Na tej osnovi izračunana proizvodnja na zaposlenega (produktivnost) je povečana za 5 %.

Tonaža na zaposlenega se je povečala od povprečne 13,3 t na 14,0 t (v proizvodnih TOZD) — padla pa je v TOZD ARGO, DELAMARIS, ZAČIMBA.

Nadurno delo se zmanjšuje, razen v TOZD ŽIVILA (478 ur), SUDEST (za 64 % ali 358 ur), KMETIJSKA PROIZVODNJA (za 7 % ali 67 ur) in DSSS (za 49 % ali 605 ur). Razen v TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA, je večje tudi število ur učinkovitega dela.

Osebnih dohodki v masi so povečani v vseh TOZD v glavnem za 18 % razen v TOZD RIBA (31 %) — je pa usklajeno s porastom fizičnega ulova. Torej masa OD se giblje v okviru porasta produktivnosti in povečanja OD radi vpliva inflacije. Za enak odstotek (18 %) se je dvignila masa OD v DSSS, čeprav je za 2 % večja zaposlenost.

Slabše stanje izkazuje devizna bilanca in v 3. kvartalu ni pričakovati izboljšanj.

Izvoz zaostaja tako glede dinamike (88 %), kakor tudi v primerjavi z letnim planom (34 %). Razen v TOZD GOSAD, izvoz v nobeni TOZD ni večji od lanskoletnega.

Vrednostni izvoz je 34 % in je torej nižji od količinskega (44 %). Ti podatki kažejo, da je dosežena povprečno nižja vrednost za tono izvoženega blaga. Verjetno je to vpliv asortimana izdelkov.

Stopnja pokritja za DO je po planu 139,6. Zaradi omejenega uvoza pa se je povečala na 180,5. Plan uvoza je dosežen 26,2 %. Tudi v polletnem poslovanju se pojavljajo enaki problemi kot v prvem trimesečju, ki bistveno vplivajo na doseganje boljših rezultatov po TOZD, in sicer: izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin zlasti iz uvoza, naraščanje cen surovinam, visoke obveznosti iz dohodka zaradi višjih obrestnih mer (splošna obrestna mera v 1. polletju letos je glede na lanskoletno 1. polletje narasla za več kot 50 %), pomanjkanje obratnih sredstev zaradi visokih inflacijskih gibanj in upadanja akumulativnosti poslovanja ter ne nazadnje pomanjkanje deviznih sredstev.

Razširjeni kolegij direktorjev TOZD in drugih vodilnih delavcev in članov KPO je pri obravnavi polletnih rezultatov predlagal, da se do konca meseca avgusta pripravi program internih ukrepov s katerimi naj bi TOZD zagotovili normalno proizvodnjo do konca leta ter s tem izboljšali polletne rezultate. Program ukrepov naj bi zajel posnetek stanja in naloge, ki jih je potrebno realizirati do konca leta; z izvajanjem ukrepov moramo takoj začeti, in sicer:

- na področju zagotavljanja proizvodnje
- nabave surovin in repromateriala
- prodaje na domačem tržišču
- doseganja plana izvoza ter
- na področju zagotavljanja finančnih sredstev za nemoteno poslovanje do konca leta 1983.

Za posnetek stanja in pripravo programa so določeni nosilci ter imenovana komisija, ki bo pripravila program ukrepov in ga predložila KPO ter samoupravnim organom TOZD do 15. septembra 1983.

I.

ZBIRNI PRIKAZ UGOTAVLJANJA PRIHODKA, DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA V HP »DROGA« PORTOROŽ v obdobju JANUAR—JUNI 1983

TOZD	REALIZACIJA	PORABLJENA SREDSTVA	DOHODEK	OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	ČISTI DOHODEK
Soline	78.878.483,75	37.222.332,42	41.656.151,33	13.359.216,30	28.296.935,03
Začimba	512.732.725,63	396.397.654,54	116.335.071,09	60.659.575,60	55.675.495,49
Sudest	314.301.527,55	262.583.695,46	51.717.832,09	36.428.211,63	15.289.620,46
Gosad	299.897.227,23	214.792.054,53	85.105.172,70	27.739.055,00	57.366.117,70
Km. proizvodnja	6.469.609,65	948.214,85	5.521.394,80	4.609.873,50	911.521,30
Argo	299.629.307,00	245.544.502,00	54.084.805,00	27.376.766,00	26.708.039,00
Delamaris	601.605.925,00	459.901.923,00	141.704.002,00	77.017.247,00	64.686.755,00
Riba	92.435.610,00	78.910.752,00	13.524.858,00	31.485.532,00	17.960.674,00
Živila	446.969.049,85	400.458.089,20	46.510.960,65	14.560.639,30	31.950.321,35
Bl. promet	307.869.985,05	202.382.282,25	105.487.702,80	31.107.645,05	74.380.057,75
DSSS	64.308.001,60	27.280.891,00	37.027.110,60	7.475.893,80	29.551.216,80
DROGA I—VI/83	3.025.087.452,31	2.326.422.391,25	698.675.061,06	331.819.655,18	366.855.405,88
DROGA I—VI/82	2.433.762.643,35	1.825.041.728,84	608.720.914,51	217.351.336,02	391.369.578,49
%	124,30	127,47	114,78	152,67	93,74
Plan 1983	6.658.297.000,00	5.229.996.000,00	1.428.300.000,00	568.341.000,00	859.959.000,00
%	45,43	44,48	48,92	58,38	42,66

II.

ZBIRNI PRIKAZ DELITVE ČISTEGA DOHODKA HP »DROGA« PORTOROŽ za obdobje JANUAR—JUNI 1983

TOZD	BRUTO OD	STANOVANJSKI PRISPEVEK	SKLAD SKUPNE PORABE	REZERVNI SKLAD	POSLOVNI SKLAD	IZGUBA
Soline	15.088.425,35	845.395,45	1.000.000,00	1.041.403,80	10.321.710,43	—
Začimba	15.063.111,65	840.200,85	2.000.000,00	2.908.376,80	34.863.806,19	—
Sudest	12.163.208,45	497.030,15	—	1.292.945,80	1.336.436,06	—
Gosad	20.075.296,70	402.042,30	1.770.000,00	1.702.103,45	33.416.675,25	—
Km. proizvodnja	911.521,30	—	—	—	—	—
Argo	16.820.640,00	978.789,00	1.250.000,00	1.352.120,00	6.306.490,00	—
Delamaris	57.179.586,00	3.415.587,00	548.982,00	3.542.600,00	6.306.490,00	—
Riba	30.708.821,00	—	—	—	—	48.669.495,00
Živila	31.668.123,65	—	—	282.188,70	—	—
Bl. promet	50.401.927,20	2.826.337,35	5.000.000,00	2.637.192,55	13.514.600,65	—
DSSS	27.259.227,40	1.446.478,60	845.510,80	—	—	—
DROGA I—VI/83	227.339.897,70	11.251.860,70	12.414.492,80	14.758.931,10	99.759.718,58	—
DROGA I—VI/82	233.671.518,20	9.022.584,70	19.554.188,13	13.128.430,59	125.486.704,07	48.669.495,00
%	118,69	124,71	63,49	112,42	79,50	9.493.847,20
Plan 1983	580.500.000,00	19.124.000,00	43.223.000,00	31.967.000,00	185.143.000,00	—
%	47,78	58,84	28,72	46,17	53,88	—

Zabloda

Deklica s pšeničnimi lasmi
si je ostrigla kite
in nadišavila svoje čisto telo
z rožnim oljem,
da bi vzbujala poželenje,
ker so jo
zavistneži
prepričali, da je to edina prava
pot.

Ko je spoznala
resnico,
je bilo prepozno:
v sanjah
je iskala zelene trate
rosnih juter
in se prebujala z nejasno željo,
da bi zbežala in zanetila ogenj
na nekem mrzlem ognjišču.

S. Požar

O PRODAJI RIB V NAŠIH RIBARNICAH

V današnjih časih, ko se na vsakem koraku srečujemo s problematiko gospodarske stabilizacije, ko nam primanjkuje tega in onega — predvsem osnovnih živil kot so mleko, maslo in meso, se v ribarnicah pojavlja vedno več ljudi, ki povprašujejo po ribi. Že dosti let želimo prikazati ljudem in jih prepričati, da je ribje meso najmanj enakovredno mesu toplokrvnih živali (govedo, svinjina, piščanci), saj vsebuje: vodo do 80 %, beljakovine do 24 %, maščobe do 22 %, rudninske snovi do 1,5 %, vitamine in jod. Beljakovine, ki so najpomembnejši del naše dnevne prehrane, so v ribjem mesu lahko prebavljive, organizem pa jih absorbira celo do 96 %. Tudi razkroj ribjih maščob je hitrejši in lažji kot pa maščob toplokrvnih živali, organizem pa jih absorbira celo do 91 %. Toda tradicija jugoslovanske prehrane je od vedno temeljila na prehrani z mesom toplokrvnih živali.

Sveža riba se je pretežno trošila v obalnih krajih, v notranjosti pa v manjših količinah v obliki ribjih konzerv. Danes opažamo, da trend potrošnje svežih in sveže zamrznjenih rib narašča, ampak ne iz prepričanja, da je riba enako hranljiva kot meso, temveč zato, ker mesa primanjkuje, poleg tega se cene tistemu mesu, ki se pojavi na trgu, astronomsko dvigajo. Riba pa ostaja še vedno v povprečju dosti cenejša hrana, če izvzamemo kvalitetno belo ribo, ki pa je v Jadranskem morju ni na pretek oz. jo je vedno manj.

S prodajo rib se v HP DROGA ukvarja DE promet z ribo v okviru TOZD »Blagovni promet«. Prodajo imamo organizirano preko ribarnic z dostavnimi — posebej za ta način prirejenimi — kombiji po skoraj celotnem slovenskem zaledju in po Istri ter v izvoz v okviru maloobmejnega prometa. V Sloveniji imamo lastne ribarnice v Piranu, Luciji, Izoli, Kopru, Sežani, Ajdovščini, Novi Gorici, Tolminu, Idriji, Ljubljani, Postojni in Kranju ter v Puli. V Ljubljani imamo poleg klasične ribarnice tudi novo prodajalno ribjih delikates, kjer ponujamo ribo na — za naše razmere — nove načine v obliki ribjih solat in marinad. Prodaja rib v ribarnicah zelo počasi a vztrajno narašča iz leta v leto, čeprav

si želimo, da bi hitreje naraščala. Vendar je zato več vzrokov. Na prvem mestu moramo ugotoviti, da je asortiman ponujene ribe preskromen. Medtem, ko je v zadnjem času domače plave ribe skoraj vedno dovolj — kar je rezultat novega načina ribolova s povlečnimi lebdečimi kočami, ki je kontinuiran skozi celo leto, pa je jadranske bele (kvalitetnejše) ribe premalo na prodajnih mizah v naših ribarnicah. Temu je krivo predvsem to, da smo povečali izvoz bele ribe preko maloobmejnega prometa. K temu nas je prisilila gospodarska politika, saj si moramo za nemoten ribolov priskrbeti čim več deviz za nakup repromateriala iz uvoza z lastnim izvozom. Tudi ponudba uvožene kvalitetnejše ribe ni več na nivoju izpred nekaj let, kar je spet posledica pomanjkanja deviz za uvoz le-te.

Na drugem mestu moramo priznati, da smo za posodobitev in pospešitev prodaje rib do sedaj premalo naredili. Za obnovo oz. izgradnjo novih ribarnic smo bore malo investirali, tako da imamo danes nekaj (predvsem manjših) ribarnic, ki tega naziva praktično niti ne zaslužijo.

Vendar pa se stvari premikajo iz omrtvičene točke. Ponudbo poskušamo popestriti z novimi izdelki konfencionirane očiščene domače plave ribe, z marinadami (rusli), začeli smo izkoriščati nasad školjk (dagnje) v portoroškem zalivu, katere gredo v veliki večini v izvoz. Za večji ulov bele ribe in s tem večjo prodajo na domačem trgu organiziramo prevzem ribe od kooperantov, hkrati pa bomo povečali število naših ladij, ki se bodo ukvarjale z ulovom bele kvalitetnejše ribe.

Sedaj pojemo Slovenci okrog 3 kilograme rib na prebivalca, kar je v okviru jugoslovanskega povprečja. Naš cilj je, da bi vsak Slovenec do konca 1985. leta pojedel vsaj 5 kg rib na leto. Za uresničitev tega cilja pa bo potrebno na področju prodaje rib še marsikaj urediti in narediti.

Vladimir Lukežič

Pogled na prodajni pult v eni izmed naših ribarnic

Bolj vsakdanji primer naše ponudbe

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje mame

ANGELE KOJNOK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD »ZACIMBA« za podarjeno cvetje in za izrečeno sožalje.

Angela Turk

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše mame se iskreno zahvaljujem ožjim in drugim sodelavcem iz TOZD »Blagovni promet«, DE transport Seča in TOZD »ZACIMBA«, za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje še posebna hvala tistim, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Kojnok Ivan in Ankica

Skladišče zelišč v izgradnji

V Mostu na Soči so pričeli z gradnjo novega skladišča. O tej investiciji so v TOZD »SUDEST« pričeli govoriti že pred dvema letoma, ko sta požarni inšpektor in varnostni inšpektor pričela opozarjati na neprimernost, sedaj že porušeni, skladiščnih prostorov. Končno je bila izdana odločba o prepovedi poslovanja in leto dni kasneje, to je 16. 5. 1983 so v Mostu na Soči pričeli z rušitvenimi deli. Izkop temeljev je že opravljen, temelji so postavljeni. Izkop je bil izredno težaven, je omenil tov. RUS Dušan, vodja odkupne postaje, ko smo ga obiskali v začetku 7. meseca. Težave so nastopile zaradi različne sestave terena na predelu, kjer so temelji postavljeni. Na enem delu je teren kamnit, na drugem pa premehak. Gradnja skladišča bo montažna.

Vzrok, da so pričeli z gradnjo skladišča šele leto dni po izdani odločbi o prepovedi poslovanja, je bil v pomanjkanju sredstev. Po letu dni so v tozdu le zbrali sredstva, in sicer iz naslednjih virov: kredit občine TOLMIN, kredit izvajalca SGP Gorica, Enota TOLMIN in bančni kredit. Izdelana je bila finančna konstrukcija investicije, in sicer:

INVESTICIJA:

— Lastna sredstva za osnovna sredstva	12.824
— kredit izvajalca in dobaviteljev	2.750

— bančni krediti	9.330
	24.904
A) Skupaj za osnovna sredstva	24.904
B) Lastna sredstva za obratna sredstva	6.197
	31.101

Od vodje postaje smo še izvedeli, da je skladišče za odkupno postajo in TOZD izrednega pomena. Sedaj so v postaji v izredni prostorski stiski. V najemu imajo tri skladišča. V Mostu na Soči upajo, da bo novo skladišče še letos končano. Tako bi lahko spraznili najete skladiščne prostore.

V pritličje in dve etaži bodo lahko spravili vsa zdravilna zelišča, stari prostor pa bodo uporabljali za proizvodnjo.

Z novimi prostori se bodo pogojila dela v OP izredno izboljšali. Še boljši pa bodo takrat, ko bo rešen problem prahu. V načrtu imajo investicijo odpraševanja.

Trenutno je v odkupni postaji zaposlenih 12 delavcev, od teh pa je le nekaj takih (3—4), ki so tu že dlje časa zaposleni. Z izboljšanjem pogojev dela (novo skladišče, odpraševanje) se bo to stanje verjetno spremenilo. Delavci ne bodo tako pogosto odhajali.

S temi besedami je tov. RUS zaključil najin pogovor in sicer v upanju, da bo res tako.

M. V.

KMETJE V ENOTNEM SISTEMU ZAVAROVANJA

Pred desetimi leti se je z zakonom uvedlo starostno zavarovanje kmetov, v katerega so bili zajeti kmetje, ki so se ukvarjali s kmetijsko dejavnostjo. Seveda v ta krog niso spadali kmetje, ki so imeli pravico do pokojnine iz drugega naslova, npr. delavec v delovni organizaciji se je ukvarjal še s kmetijsko proizvodnjo. Leta 1974 je bila sklenjena pogodba med zadržno zvezo Slovenije in skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja z nalogo razširitve možnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja. Kmet, ki trajno proizvodno sodeluje v organizaciji združenih kmetov ali v drugi organizaciji združenega dela in pri tem ustvari vsaj minimalen osebni dohodek, se lahko odloči za splošno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Kmet ne plačuje več starostno zavarovanje, t. m. več plačuje enake prispevke kot delavec v združenem delu. Tako so si kmetje, ki so plačevali prispevke, zagotovili pravico do starostne pokojnine.

Novi predlog za izdajo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v svojem predlogu razširja krog zavarovancev. Predlog je, da se zavarujejo vsi tisti, ki jim je kmetijska dejavnost edini ali glavni poklic, ne glede na dohodek, ki ga ustvarijo na kmetiji. Op. Zakon o združenju kmetov določa v 9. členu »Združeni kmet ima pravico do zdrav-

stvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja v obsegu kot delavec v organizaciji združenega dela, če dosega z združenjem dela in sredstev in iz drugih virov najmanj tolikšen osebni dohodek, kot je z zakonom določen najnižji osebni dohodek delavca in plačuje za to zavarovanje ustrezen prispevek.

Zakon o združenju kmetov je tako omejil pravice kmetov, ki so imeli manjšo kmetijsko proizvodnjo, od določene z zakonom.

Druga novost zakona je tudi to, da naj bi bili zavarovani vsi družinski člani, če seveda že niso kje drugje zavarovani (kot delavci v združenem delu, kot obrtniki, itd).

Ustavno sodišče Slovenije je odpravilo predpis, po katerem je bil kmet izključen iz starostnega zavarovanja, če ima član njegove družine ali njegovega gospodinjstva pravico do pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz drugega naslova.

Doslej je bila kmetom priznana le ena pravica, pravica do starostne pokojnine, čeprav so kmetje opozarjali na nujnost uvedbe invalidskega zavarovanja. Z novim zakonom se združenim kmetom zagotavlja enak nivo pravic kot delavcem. Ostalim kmetom pa poleg pravice do osebne pokojnine le še pravico do invalidske pokojnine in družinske pokojnine.

Albina Škapin

Gradnja skladišča zelišč v Mostu na Soči

STEKLINA

Tokrat objavljamo v našem glasilu članek o steklini. Zavod za socialno medicino in higieno v Kopru se poslužuje vseh mogočih načinov, da seznanijo čimveč občanov s to nevarno boleznijo, ki nas vedno bolj ogroža, saj najdemo bolne živali v strnjjenih naseljih.

Steklina je nevarna nalezljiva bolezen, ki prehaja z ugrizom raznih okuženih živali tudi na človeka.

Povzročitelj stekline je specifičen virus iz skupine RHABDO virusa, ki povzroča nalezljivo obolenje centralnega živčnega sistema. Najdemo ga v slini in v možganskem tkivu obolelih živali.

Steklina je antropozoonoza, ker obolevajo primarno živali (divje in domače), od njih pa se s slino prenese na človeka v glavnem z ugrizom. Sprejemljivost za steklino pri človeku je splošna, smrtnost je 100 %, kar pomeni, da je človek, pri katerem se razvije steklina, zapisan smrti. Iz inficirane rane se virus širi po živcih proti možganom, kjer napade živčne celice.

Primeri stekline najdemo po vsem svetu, razen Anglije in Avstralije, kjer imajo zelo ostre sanitarne predpise in je obvezna karantena za živali.

Steklina se zadržuje predvsem med zvermi, zlasti volkovi in lisicami. Glavno vlogo pri širjenju stekline v Evropi imajo lisice. Po podatkih SZO se od 1939 dalje okužene lisice širijo iz Poljske proti zahodu cca 40 km letno ter tako raznašajo in širijo steklino. Ta evropski val stekline imenujemo gozdna ali silvatična steklina, za razliko od mestne ali urbane stekline, ki jo širijo predvsem okužene domače živali, zlasti pes in mačka.

Zadnji primer obolenja pri človeku v SR Sloveniji je bil leta 1947. Po tem datumu v Sloveniji ni bil registriran noben primer v živalskem svetu, ker so se strokovno izvajali sanitarno-veterinarski protiepidemični ukrepi, vse do leta 1973, ko se je steklina pojavila med lisicami v Pomurju, od koder se je počasi širila proti zahodu. Danes je praktično okuženo območje vse Slovenije in delno tudi sosednje Hrvaške.

Za steklino lahko zbolijo razne živali tako, da bolezen prenašajo od divjih živali predvsem li-

sice in volkovi, od domačih živali pa psi, mačke in goveda, od ostalih tudi netopirji, razni ptiči, glodalci in nekatere druge. Človek se okuži od bolne živali, kužna je njena slina, ki z ugrizom inficira rano ali pa izjemoma tudi brez ugriza s kontaktno poškodovane kože.

Inkubacija je različno dolga in je odvisna predvsem od lokalizacije okužene rane ter od množine ter virulence vnešenega virusa v rano. Na splošno velja, da je inkubacija tem krajša, čim bližje centralnemu živčevju je inficirana rana, tako, da je običajno inkubacija pri ranah na glavi, zlasti na obrazu, 20 dni, na zgornjih okončinah 40 dni, na spodnjih okončinah pa 60 dni. Opisane so tudi zelo kratke inkubacije po volčjem ugrizu na obrazu (13 dni) in nasprotno tudi zelo dolge (nekaj mesecev do enega leta). Bolezen se pri človeku pojavlja v dveh oblikah: besna ali furiozna in tiha ali paralitična oblika.

Besna oblika: proti koncu inkubacije je v ospredju slabo počutje, bolnik postane nemiren, duševno potrt, spanje je nemirno, težko prenaša svetlobo in ropot. Po dveh do treh dneh nastopi stadij krčevite razdraženosti, temperatura se nekoliko zviša, oboleli se stalno slini; ker izgublja veliko količino vode, ga muči huda žeja, vendar zaradi bolečega krča v žrelu in požiralniku ne more požirati, zato se boji vode in ob samem pogledu in celo ob misli nanjo pobesni. Ta strah pred vodo je značilen simptom in se imenuje hidrofobija. Tako stanje splošne razdraženosti se po dveh do treh dnevih konča s smrtjo.

— Tiha — paralitična oblika nima značilnih znakov hidrofobije, bolnik je miren, vzrok smrti pa je zadušitev zaradi ohromitve dihalnih mišic.

Ko se bolezen razvije, ni specifične terapije, uporablja se samo simptomatska terapija za lajšanje muk, kot so narokotika ali trajna narkoza.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Izdelava programa ukrepov varstva pri delu v letu 1984

Hitra rast naše DO je imela za posledico povečanje delovnih prijav in naprav, kakor tudi številni porast delavcev v DO. Že prej obstoječi obrati — tozdi, niso bili usklajeni in urejeni po zahtevah pravilnikov o higiensko tehnični zaščiti pri delu, prav tako pa niso imeli ustreznih obratovalnih dovoljenj. Čeprav je bilo to že večkrat poudarjeno in obveščeno s strani vodje DE Varstva pri delu, še do danes ni dosežena vsaj zadovoljiva stopnja glede pridobitve vseh potrebnih obratovalnih dovoljenj za posamezne TOZD, kakor tudi za delovne priprave in naprave.

Na osnovi 4. in 16. člena Zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS št. 32/74) in ureditvenih odločb inšpektorata za delo, smo izdelali osnutek programa ukrepov varstva pri delu za leto 1984.

Program zajema ukrepe za izboljšavo stanja varstva pri delu po TOZD, predvideva roke in sredstva za njih realizacijo.

Ker so potrebna precejšnja finančna sredstva za realizacijo takega programa, se taki programi morajo predhodno oddati v potrditve posameznim DS.

Zaradi velikega obsega dela je delovna enota za varstvo pri delu izdelala osnutek takega programa, in sicer z naslednjo vsebino:

I. KAKO ANALIZIRATI TRENUTNO STANJE VARSTVA PRI DELU V TOZD

1. ANALIZA ZDRAVSTVENE GA STANJA

Kot prvo je potrebno pri analizi celotnega trenutnega stanja varstva pri delu v TOZD analizirati obolenja in poškodbe zaposlenih. Analiza tega je potrebna predvsem zato, ker nam dajo premišljeno zbrani in obdelani podatki o obolenjih in poškodbah najboljše napotke in smernice za nadaljnje analiziranje celotnega stanja v TOZD. Ker zakonodaja določa evidenco o obolenjih in poškodbah, ki jo mora voditi vsaka TOZD, ima naša organizacija že več let omenjeno evidenco, iz katere so razvidni podatki o obolenjih in poškodbah, torej so ti podatki v vsakem TOZD že dosegljivi, le da jih je treba še primerno obdelati in iz njih potegniti zaključke.

2. ANALIZA OBJEKTOV, PRAV IN NAPRAV, ORODJA IN OSTALE OPREME

Ko bomo pričeli s to drugo analizo, bomo vsekakor upoštevali smernice in navodila, ki jih bomo dobili iz prve analize. V tej drugi analizi bomo celotno TOZD obdelali v več ločenih raziskavah in sicer, raziskali oziroma ugotavljali pomanjkljivosti objektov, priprav in naprav, orodja in ostale opreme od najmanjše do največje pomanjkljivosti, ne glede na potrebna finančna sredstva za realizacijo, kajti v tej etapi našega dela pravzaprav ne bomo razmišljali v podjetju. Ene od teh pomanjkljivosti lahko odpravili, oz. v kolikšnem času bomo lahko zbrali oz. v kolikšnem času bomo lahko zbrali ustrezna sredstva. O teh stvareh se bomo (skupno z vsemi TOZD) dogovarjali šele takrat, ko bo izdelan program po TOZD in kadar bomo vsi skupaj izdelali tehnični plan izvajanja teh ukrepov.

3. ANALIZA PSIHIČNIH OBREMENITEV

Opažamo, da se zelo redno pristopa tudi k analizi in ukrepom v zvezi s psihičnimi obremenitvami oz. škodljivosti, ki vplivajo na delavca na delovnem mestu, čeprav so nam, vsem, te obremenitve oz. škodljivosti dobro znane. Res pa je, da kakršnekoli spremembe, ki jih moramo narediti zaradi odprave psiholoških obremenitev, ki vplivajo v veliki meri na samo delovno organizacijo ter organizacijo dela. Spremembe niso odvisne le od varnostne službe, ampak tudi od kadrovske službe in ostalih služb v podjetju. Ene od teh pomanjkljivosti so n. pr.: predolg delovni čas, nočno delo, prevelik tempo dela, enoličnost dela itd.

Vse te obremenitve vplivajo na poškodbe pri delu, neposredno pa na obolenja v zvezi s psihičnim stanjem delavca. Običajno

iščemo vzroke poškodb le v nezavarovanju strojev, redkokdaj pa pomislimo na omenjene faktorje, kaj šele, da bi zaključili, da so bili le-ti faktorji vzrok poškodbe. Torej, v kolikor hočemo stanje varstva pri delu v TOZD kompleksno obdelati, moramo nujno analizirati tudi te škodljivosti.

II. KAKO NA OSNOVI ANALIZE TRENUTNEGA STANJA IZDELATI PREGLEDEN IN UPORABEN PROGRAM UKREPOV PO TOZD

V tem delu vam želim nakazati možnost izvedbe tega programa tako, da bo pregleden in uporaben. To je v bistvu razpredelnica, v katero bi vpisovali sledeče:

1. **pomanjkljivosti**, ki smo jih ugotovili, kot n. pr.: dotrajana električna inštalacija, neprimerno pritrjena svetlobna telesa, preslabo ogrevanje itd.

2. **opravila**: v to rubriko bomo vpisovali to kar je potrebno v zvezi s tako pomanjkljivostjo ukreniti. Npr. v prvo rubriko bomo vpisali »slaba oz. neprimerna osvetlitev«, v drugo pa »spustiti svetlobna telesa na višino 3 m od tal, izvzeti plinotestno osvet-

litev, mehansko zaščititi svetlobna telesa ipd.«, odvisno od potrebe.

3. **kje**: v to rubriko bomo vpisali, v katerem oddelku smo ugotovili pomanjkljivost, to pa je potrebno zlasti zato, da bomo lažje kasneje preverjali in odpravljali pomanjkljivosti.

4. **predvidena sredstva**: v tej rubriki bomo navedli vsoto sredstev, ki jih predvidevamo za odpravo pomanjkljivosti.

5. **Predviden izvajalec**: v to rubriko bomo vpisali ime izvajalca, kar je pomembno zato, da bomo že vnaprej izbrali najugodnejšo ponudbo ter, da se bomo lahko z njim dogovorili za rok, v katerem bo lahko delo opravil.

Praden izpolnimo to rubriko, je potrebno presoditi, katera dela bomo lahko opravili sami in katera bo potrebno naročiti zunanjemu izvajalcu.

6. **rok pričetka**: vpisati je potrebno datum pričetka del za odpravo pomanjkljivosti, kar je potrebno za realiziranje roka odprave.

7. **rok zaključka**: vpisati skrajni rok, do katerega mora biti stanje urejeno v smislu 2. točke te tabele.

8. **zadolžen za izvedbo**: vpisati odgovorno osebo za posamezna

UGOTOVLJENE POMANJKLJIVOSTI TOZD — ODDELEK TOZD »DELAMARIS«

Tab. I.

Zap. št.	Pomanjkljivosti	Opravilo	Kje	Predvidena sredstva	Izvajalec	Rok pričetka	Rok zaključka	Odgovorna oseba
1.	Svetlobna telesa na višini 3 m povzročajo bleščanje	svetilke dvigniti na višini 5 m	Odd. plave ribe	—	Lastna vzdr. služba	1. 4. 1984	10. 4. 1984	Vodja vzdrž.
2.	Svetlobna telesa na višini 3 m povzročajo bleščanje	namestiti ustrezne senčnike	Odd. plave ribe	2.000	Lastna vzdr. služba	10. 4. 1984	30. 4. 1984	Vodja vzdrž.
3.	Svetlobna telesa na višini 8 m — težko čiščenje in menjava žarnic	nabaviti premični vozicek — višine se lanko spremenijo	Skladišče paradižnika	25.000	Metalna	1. 5. 1984	31. 7. 1984	Vodja vzdrž.
4.	Delovna tla v odd. predelave ribe so v takem stanju, da se ne da normalno delati in so zmeraj mokra in spolzka	Urediti in zamenjati sedanje ploščice v tem oddelku	Odd. plave ribe	1.500.000	Stavbenik	1. 5. 1984	31. 12. 1984	Direktor TOZD
5.	Na vseh oddelkih TOZD Delamaris urediti pravilno prezračevanje — velika vlaga	Namestiti dovolj ventilator. in električ. grelcev	Po vseh odd. TOZD Delamaris	2.500.000	IMP Koper	1. 4. 1984	31. 12. 1984	Direktor TOZD

SKUPAJ: 4.027.000

OSTALA POTREBNA FINANČNA SREDSTVA TOZD — Oddelek: TOZD DELAMARIS (Oddelek Pločevinka)

Zap. št.	Ostala potrebna finančna sredstva za učinkovito delo	Predvidena sredstva	Rok	Opomba
1.	Nabava osebnih zaščitnih sredstev	250.000	31. 12. 84	
2.	Periodični pregled delovnih priprav in naprav, ki jih opravlja zavod	2.500.000	31. 12. 84	
3.	Ekološke meritve, ki jih bo opravil zavod	2.300.000	30. 6. 84	
4.	Periodični zdravniški pregledi delavcev	570.000	31. 7. 84	
5.	Izobraževanje delavcev iz varstva pri delu	50.000	31. 7. 84	
6.	Za požarno varnost	150.000	31. 12. 84	
7.	Za sanitarno varnost	150.000	31. 12. 84	
8.	Ostalo	250.000	31. 12. 84	

dela in zadolžitve v podjetju z rokom. Primer tab. I.

III. DOKONČNA DODELAVA OZIROMA POTRDITEV PROGRAMA

V tabeli je prvih šest rubrik, zlasti pa prve tri, tehničnega značaja in jih bo zato, vsaj v glavnem, izpolnili pooblaščen delavec v TOZD za varstvo pri delu, v gotovih primerih seveda v sodelovanju z ostalimi službami. Zadnje tri rubrike pa so take, da mora o njihovem izpolnjevanju (to je z datumi) odločati svet delovne skupnosti s posebnim sklepom, vsekakor pa na osnovi sugestij in utemeljitev službe varstva pri delu in ostalih služb, ki bodo po tehnični plati že predvidele vrstni red glede na pomanjkljivosti in tehnične možnosti.

Program ukrepov, ki ga bo po tehnični plati izdelala pooblaščen oseba za varstvo pri delu v TOZD, v sodelovanju z ostalimi službami (izpolnitev prvih šest rubrik) bo lahko realiziran le, če bodo za izvedbo na razpolago tudi potrebna finančna sredstva. Torej je potrebno tak program, v katerem še niso izpolnjene zadnje tri rubrike, predložiti svetu delovne skupnosti, ki bo na osnovi obrazložitve pomembnosti in nujnosti posameznih opravil, določil rok za izvedbo, kar pa bo istočasno tudi predstavljalo dokorno prioriteto posameznih opravil, torej vrstni red glede odprave.

Za določitev rokov sta pravzaprav le dva kriterija in sicer pomembnost in nujnost opravil ter višina razpoložljivih sredstev.

Vzemimo n. pr.: da ima TOZD Delamaris na razpolago 20 mil. din. Ko pregledamo listo vseh pomanjkljivosti, ugotovimo, da bi omenjeni denar zadostoval za odpravo pomanjkljivosti glede prežračevanja, oz. da bi s tem denarjem lahko odpravili 30 manjših pomanjkljivosti, vendar pa niti ena od vseh teh ni taka, da bi ogrozila neposredno zdravje ali življenje ljudi. V tem primeru torej ne upoštevamo vrstnega reda zaradi posebne pomembnosti ti, ampak le v zvezi z razpoložljivimi sredstvi.

V tem primeru je treba temeljito pretehtati pomembnost prvega in ostalih opravil ter ugotoviti, kakšna rešitev bi v večji meri popravila neurejenost varstva pri delu. Na ta način bomo resnično najkoristneje uporabili finančna sredstva.

Poleg omenjenega je nujno potrebno na svetu delovne skupnosti ob potrditvi programa vzpostaviti tudi primerno sodelovanje med službo varstva pri delu in ostalimi službami za teamsko delo glede izvajanja, kakor tudi opozoriti na spoštovanje s sklepom potrjenih rokov. Določiti je potrebno osebe, ki so odgovorne za izvajanje programa in v primeru neupoštevanja programa tudi odgovorne za nastale posledice.

Rok za izdelavo programa ukrepov za varstvo pri delu je do: 30. novembra 1983.

Varnostni ing.
Dušan Milivojevič

MIRO FIRM

Ko smo vprašali, zakaj se več ne oglasi pri nas, sedaj ko je v pokoju, je odgovoril, da nima časa, ker je polno zaposlen z delom doma.

Za Mira Firma je bila upokojitev torej le nadaljevanje dela, namesto na delovnem mestu, pa doma.

Svoje delovne izkušnje si je začel nabirati kot tajnik zadruga na Kozjanah leta 1946, nato je bil dve leti finančni knjigovodja v Ljubljani. Leta 1956 je prišel v KZ Strunjan, kjer je opravljal dve leti dela računovodje, nato pa še dve leti enaka dela v KZ Skofije.

Leta 1954 je bil imenovan za direktorja Koloniale Piran, kjer je ostal do združitve z DO Droga

Portorož. Po združitvi je opravljal dela in naloge pomočnika direktorja v TOZD ŽIVILA Izola. Bil je aktiven družbenopolitični delavec, član ZK od leta 1947.

Poleg svojih samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij je bil in ostal navdušen šahist. Zato so mu njegovi sodelavci ob odhodu v pokoj tudi poklonili desko, na kateri bo lahko premikal male šahovske figure.

Pa še nekaj je, kar Miro zelo rad dela. Riše. Ta njegov hobi, ki ga je spremljal skozi življenje ga je bogatil in spoprijateljeval z nekaterimi drugimi slikarji.

V delovni organizaciji in v TOZD je Miro zapustil ob odhodu v pokoj mlajše delavce, katere je navajal na vestnost in poštenost pri delu.

SODELAVCI

Tov. Firm med sodelavci

Upokojili so se ...

CILKA POVŠIN

Običajno, ko se sodelavci upokojijo, jim zaželimo veliko zdravja in osebnega zadovoljstva v življenju, katerega nismo vajeni, kajti 35 let oziroma 40 let delovne dobe vtisne človeku neizbrisne življenjske navade. V vsej tej dolgi dobi človek vlaga del samega sebe ter pusti velik del zasluženega osebnega dohodka v obliki minulega dela v delovni organizaciji.

Za našo Cilko lahko rečemo, da sicer ni imela velikega položaja na hierarhični lestvici, ven-

dar pa je bilo njeno delo tako vtakano v poslovni proces, da bi si izredno težko zamišljali poslovanja na deviznem področju brez njenega deleža.

Zelet bi pripomniti, da to niso le vljudnostne besede, ki jih izrečemo ob odhodu iz delovne organizacije, temveč bistvo in jo bomo pogrešali v delovnem vsakodnevju tako kot sodelavko, kot prizadevno delavko.

V. d. vojlja
posebne finančne službe

Franc Ohnjec

TEREZA ULRIH

S koncem meseca junija 1983 se je upokojila naša sodelavka Tereza ULRIH ali samo TEREZA, kot jo imenujemo v DE Računovodsko poslovanje, oziroma kot jo poznajo sodelavci izven naše delovne enote.

Tereza se je na svoji delovni poti prvič srečala s sedanjo delovno organizacijo DROGA leta 1977, ko je prišla v TOZD Kmetijska proizvodnja, Lucija. Z reorganizacijami, ki jih je doživljala DROGA, je TEREZA nekaj časa delala v tozdu ŽIVILA. Od 1. 6. 1978 pa dalje, do upokojitve, je delala v Delovni skupnosti na delovnem mestu finančni knjigovodja za TOZD Kmetijska proizvodnja Lucija.

V tem času združevanja dela v DROGI se je Tereza srečevala s problematiko in zapleti v poslovanju kmetijske dejavnosti, ki jih je, z njej prirojeno natančnostjo in doslednostjo, uspešno reševala v zadovoljstvo tozda in sodelavcev iz skupnih služb.

To je kratek oris dela, ki ga je TEREZA opravljala v DROGI, čeprav je to mozaik nešteti del in opravil, ki se jih ne da strniti v en odstavek.

Na kraju želimo TEREZI sodelavci iz Skupnih služb in tozda Kmetijska proizvodnja, ob odhodu v pokoj, veliko brezskrbnih in zdravih dni z željo, da nas tudi kasneje še obišče kot bivša sodelavka in trajni prijatelj.

Sodelavci DE Računovodsko poslovanje

Tov. Cilka se poslavlja

Brez darila ob takih prilikah ne gre

Med številnimi obiskovalci letošnjega novosadskega sejma, ki je trajal od 13. 5. do 22. 5. 1983, sta bila tudi predsednica ZIS Milka PLANINC in podpredsednik ZIS Zvone DRAGAN. Ogledala sta si štant SOZD HP, ki je bil letos pripravljen v sodelovanju s članicami novega SOZD TIMAV. HP »DROGA« PORTOROŽ in ostale članice SOZD HP (razen TALISA), so na sejmu predstavile svoje proizvode; DO AGRARIA je predstavila svoj program vin, DO KRAS Sezana pa svoje trajne suhomesnate izdelke.

„Gosad“ najboljši izvoznik v občini Ormož

HP-DROGA TOZD »GOSAD« SREDIŠČE ob Dravi zaposluje cca 200 delavcev, v času sezone, to je v obdobju konzerviranja povrtnin, pa zaposli še okrog 100 sezonskih delavcev.

TOZD sestavljajo: Obrat Središče, obrat »JELKA« VRHNIKA, OP Središče, OP Ljubljana, OP Temerin, OP Čačak.

Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, dosega temeljna organizacija dokaj dobre poslovne rezultate. Stabilizacijsko naravnano je tudi srednjeročni program. Proizvodnjo pa povečujejo predvsem zaradi izvoza.

V temeljni organizaciji so uspešno zaključili odkup polžev. Največ polžev je bilo odkupljenih v Srbiji, Vojvodini in Medijmurju. V Sloveniji so jih pobirali nabrali predvsem na območju Pomurja, Haloz in Istre. Za kg nabranih polžev je dobil pobiralec 80.— din. Največ polžev je bilo izvoženih v Italijo, ostalo pa v Francijo in Grčijo.

Poudariti je potrebno, da je

TOZD »GOSAD« najboljši izvoznik v občini Ormož, saj je izvozila v letu 1982 za 130 milijonov dinarjev; letos pa predvideva, da se bo izvoz povečal še za 35 milijonov dinarjev.

Sedaj se temeljna organizacija pripravlja na sezono konzerviranja povrtnin, ki bo v prihodnjih mesecih v polnem teku.

Jože Černe

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje mame
ROŽE JURŠEVIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD »ARGO« za podarjeni venec ter sodelavkam in sodelavcem oddelka »Juh« za tolažilne besede, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Rožana OBLAK
z družino in ostalo sorodstvo

Kunigundini zaupni pomenki

Draga Kunigunda,

čeprav nisi pravna posvetovalnica, se obračam nate, ker sem naredil hudo neumnost in mi grozi disciplinski ukrep. Ponaredil sem podpis na ukradeni naročilnici in šel z družino in prijatelji na ribe v nek lokal ob morju. Natakara pa je spoznal, da je podpis ponarejen, mi zaplenil naročilnico in večerjo sem moral plačati. Stvar sicer še ni prišla na dan, vendar te vprašam, kako naj se obnašam.

Naivnež

Dragi Naivnež, motiš se: natakara ni prepoznal poneverbe, pač pa ni prepoznal tvojega obraza. Kar mirno kri!

Draga Kunigunda,

ali bi se moglo urediti tako, da bi regres za dopust delili šele junija? Jaz sem svojega že davno porabil in zdaj ne morem na dopust. Kaj naj storim?

Zapravljivec

Dragi Zapravljivec, zaupaj mi skrivnost: kakšen poceni dopust pa si imel v načrtu, da bi ti zadostoval regres?

Draga Kunigunda,

v nedeljo sem popival s šefom, v ponedeljek sem imel »plavega« in nisem prišel na delo. Šef, ki ni izostal, mi je zagrozil z disciplinsko komisijo. Kako naj ga prepričam, naj umakne prijavo?

Ljubitelj kapljice

Dragi Ljubitelj kapljice, to je pa zelo čudno! Nisem še slišala za šefa, ki bi zatožil sodelavca, s katerim ga je lomil! Sicer pa: reci mu, da boš povedal njegovi ženi, kaj je govoril o njej. Uspeh zagotovljen. Drugič pa raje popivaj z njim med službenim časom, če se hoče izogniti nevspešnostim.

Draga Kunigunda,

moj šef ima samo tri razrede osnovne šole, pa se mi upa večkrat reči, da sem neumen kot vol. Kaj naj mu zabrusim?

Pametni vol

Dragi Pametni vol, reci mu, da ne moreš biti bolj pameten od pastirja.

S. Požar

STEKLINA

(Nadaljevanje s 5. str.)

Obolenje pri psu

Pes postane tri do sedem tednov po inkubaciji nemiren, neposlušen, nikjer nima obstanka, odklanja hrano, požira pa razne neprebavljive predmete, kot so les, slama, kamenje, postaja čedalje bolj razdražljiv, odklati se od hiše, napada in grize, kogar sreča. Dlako ima naježeno, iz gobca se mu cedi slina, laja hripavo. Po treh do štirih dnevih mu ohromijo mišice zadnjih okončin, zavleče se v kak kot in tam pogine.

Profilaksa

Pri splošnem zatiranju pasje stekline se je najbolje obneslo obvezno zaščitno cepljenje vseh psov proti steklini in sicer enkrat letno, po potrebi, zlasti lovške pse pa tudi dvakrat letno. Cepljeni psi so označeni z značko tekočega leta. Zaščitno se cepi vse pse stare več kot štiri mesece.

Psi se ne smejo prosto gibati, zlasti ne v loviščih, morajo biti privezani. Na sprehodu morajo biti privezani na vrvice in imeti nagobčnik. Vsi ti ukrepi se iz-

vajajo, kadar se proglasi občinsko območje za okuženo, oziroma za ogroženo, kadar meji na občinsko območje, ki je okuženo.

Klateške pse in mačke je treba pokončati, prav tako divje živali, predvsem lisice.

Kako ravnati pri ugrizu

Vsak pasji ugriz, pa tudi mačji, je nevaren, predvsem, če ugrizne pes, ki sicer ne grize ali če je to klateški pes. Psa moramo zadržati, obvestiti o tem veterinarsko službo, da ga prevzame in ga zadrži v karanteni na opazovanju 10 do 15 dni. Nikakor psa ne smemo pokončati, ker bi s tem zabrisali sledove eventualne okužbe. Če je pes poznan in je zaščitno cepljen, ga mora lastnik kljub temu peljati na opazovanje v ustrezni veterinarski zavod.

Poškodovana oseba naj izpere mesto ugriza s tekočo vodo in milom, nato pa naj se takoj javi k zdravniku. Če je pes poznan, bomo z zaščitnim cepljenjem poškodovanca počakali do izvida veterinarja. Vse osebe, ki so jih ugrizle ali poškodovale divje živali ali klateški nepoznani psi ali mačke, pa cepimo z zaščitnim cepivom.

Zdravnik specialist epidemiolog
dr. Marija Kariolič